

Про затвердження обласної
Програми енергозбереження та
розвитку альтернативних джерел
енергії на період до 2025 року

Двадцять четверта
позачергова сесія
сьомого скликання

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", статті 6 Закону України "Про енергозбереження", враховуючи розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р № 605-р "Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність", з метою вжиття подальших заходів з розвитку альтернативних джерел енергії, енергозбереження, раціонального використання та економного витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити обласну Програму енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії на період до 2025 року (далі – Програма), що додається.

2. Рекомендувати районним, міським (міст обласного значення) радам, сільським, селищним, міським радам об'єднаних територіальних громад затвердити відповідні програми з урахуванням вимог чинного законодавства та затвердженої цим рішенням Програми.

3. Вважати такою що втратила чинність Цільова програма підвищення рівня енергоефективності Миколаївської області на 2010-2015 роки, затверджена рішенням Миколаївської обласної ради 22 жовтня 2010 року №2.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань житлово-комунального господарства, регулювання комунальної власності, приватизації та капітального будівництва.

Голова обласної ради

В. МОСКАЛЕНКО

ПАСПОРТ
обласної Програми енергозбереження та розвитку альтернативних
джерел енергії на період до 2025 року

1. Проект рішення обласної ради розроблено управлінням житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про енергозбереження», «Про альтернативні джерела енергії», «Про альтернативні види палива», «Про внесення змін до Закону України «Про електроенергетику» щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії», «Про енергетичну ефективність будівель», «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», «Про регулювання містобудівної діяльності», постанов Кабінету Міністрів України: від 01 березня 2010 року № 243 «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки», від 17 жовтня 2011 року № 1056 «Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження», розпоряджень Кабінету Міністрів України: від 18 серпня 2017 року № 605-р «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», від 25 листопада 2015 року № 1228-р «Про Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року», від 24 липня 2013 року № 669-р «Про затвердження плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності».

2. Програма затверджена рішенням обласної ради від _____ 2018 року № ____

3. Ініціатор розроблення Програми – управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації.

4. Координатор Програми - управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації.

Продовження додатка 1
до Програми

5. Відповідальні виконавці: структурні підрозділи Миколаївської обласної державної адміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, бюджетні установи та заклади, суб'єкти господарювання різних форм власності.

6. Строк виконання 2019 – 2025 роки.

7. Прогнозні обсяги та джерела фінансування.

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів державного, обласного, місцевих бюджетів у межах можливостей їх дохідної частини, виходячи з конкретних завдань, а також за рахунок державного фонду енергоефективності та інвестицій міжнародних фінансових організацій, суб'єктів господарювання різних форм власності, власників (співвласників) житлового фонду, інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Прогнозні обсяги та джерела фінансування Програми наведено у додатку 2.

Конкретні заходи та обсяги фінансування визначаються відповідно до рішення місцевих рад, виходячи з наявного фінансового ресурсу, з врахуванням наявності розробленої і затвердженої в установленому порядку проектно-кошторисної документації.

Начальник управління
житлово-комунального господарства
облдержадміністрації

Є. ГЛАДКОВ

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ

обласної Програми енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії на період до 2025 року

№ з/п	Найменування завдань та заходів	Строк виконання	Орієнтовні обсяги фінансування (тис. грн.)			Джерела фінансування	Відповідальні виконавці	
			Всього	в тому числі по роках				
				2019	2020			2021-2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Житловий фонд								
1.1.	Продовження заходів з оснащення багатоквартирного житлового фонду (будівель та квартир) вузлами комерційного обліку та вузлами розподільного обліку теплової енергії та водопостачання згідно з вимогами Закону України "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання"	2019-2025	16000	3000	3000	10000	Кошти державного бюджету, місцевих бюджетів, інвестиційних програм операторів зовнішніх інженерних мереж, державного фонду енергоефективності, інші джерела не забронені чинним законодавством, кошти власників (співвласників) багатоквартирних будинків	Власники (співвласники) багатоквартирних будинків, оператори зовнішніх інженерних мереж, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2.	Продовження заходів з оснащення квартир багатоквартирних будинків вузлами обліку природного газу згідно з вимогами Закону України "Про забезпечення комерційного обліку природного газу"	до 2021 року	20000	10000	10000	-	Кошти державного бюджету, кошти суб'єкту господарювання, що здійснює розподіл природного газу (ПАТ "Миколаївгаз"), власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством,	Власники (співвласники) багатоквартирних будинків, суб'єкти господарювання, що здійснюють розподіл природного газу, (ПАТ «Миколаївгаз») (за узгодженням)
1.3.	Оснащення кімнат гуртожитків комунальної форми власності індивідуальними комерційними приладами обліку електроенергії для створення умов по укладанню прямих договорів з постачальниками електричної енергії	до 2021 року	10000	5000	5000	-	Кошти державного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Органи місцевого самоврядування, об'єднання співвласників багатоквартирних (багатокімнатних) гуртожитків, власники кімнат гуртожитків (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.4.	Здійснення заходів з сертифікації енергетичної ефективності для об'єктів будівництва (нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту), що за класом наслідків (відповідальності) належить до об'єктів із середніми (СС2) та з значними (СС3) наслідками, а також будівель, в яких здійснюється термомодернізація, на яку надається державна підтримка	2019-2025	7000	1000	1000	5000	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, власників (співвласників) багатоквартирних будинків та інші джерела не заборонені чинним законодавством	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, власники (співвласники) багатоквартирних будинків (за узгодженням)
1.5.	Здійснення енергоефективних заходів та комплексу робіт з термомодернізації будівель багатоквартирних житлових будинків, в тому числі з застосуванням механізмів часткової компенсації кредитних ресурсів на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 17 жовтня	2019-2025	350000	50000	50000	250000	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством, кошти власників (співвласників) багатоквартирних будинків	Органи місцевого самоврядування, визначений структурний підрозділ облдержадміністрації, власники (співвласники) багатоквартирних будинків (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	2011 року № 1056 "Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження", обласної Програми часткового відшкодування кредитів на реалізацію енергозберігаючих заходів у житловому фонді на 2016-2020 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 11 березня 2016 року № 3 та відповідних місцевих програм							
1.6.	Впровадження пілотних проектів реконструкції покрівель багатоквартирних житлових будинків із застосуванням геліосистем для потреб гарячого водопостачання та сонячних міні-електростанцій для часткової компенсації потреб в споживанні електричної енергії на внутрішньо-будинкові потреби	2019-2025	70000	10000	10000	50000	Кошти державного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, кошти власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Органи місцевого самоврядування, власники (співвласники) багатоквартирних будинків (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.7.	Реалізація пілотного проекту впровадження 103 індивідуальних теплових пунктів в 93 багатоквартирних будинках Корабельного району м. Миколаєва в межах реалізації інвестиційного проекту ОКП "Миколаївобл-теплоенерго" - "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України"	2019	48000	48000	-	-	Кредитні ресурси Світового банку реконструкції та розвитку, кошти міського бюджету м. Миколаїв, кошти ОКП "Миколаївобл-теплоенерго"	ОКП "Миколаїв-облтеплоенерго", виконавчий комітет Миколаївської міської ради (за узгодженням)
1.8.	Реконструкція внутрішньобудинкових мереж електропостачання багатоквартирних житлових будинків з переведенням квартир на електроопалення	2019-2025	7000	1000	1000	5000	Кошти державного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Власники (співвласники) багатоквартирних будинків, органи місцевого самоврядування, АТ «Миколаїв-обленерго» (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.9.	Переведення квартир окремих багатоквартирних житлових будинків в м. Миколаєві, у яких не менш як половина квартир відокремлена від мереж централізованого тепlopостачання, на індивідуальні системи опалення згідно з вимогами Закону України "Про житлово-комунальні послуги" на підставі техніко-економічного аналізу сучасної схеми тепlopостачання міста	2019-2025	7000	1000	1000	5000	Кошти державного бюджету, міського бюджету м. Миколаїв, державного фонду енергоефективності, кошти власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Власники (співвласники) багатоквартирних будинків, виконавчий комітет Миколаївської міської ради, ОКП "Миколаїв-облтеплоенерго", ПрАТ "Миколаївська ТЕЦ" (за узгодженням)
1.10	Впорядкування майнової приналежності загальнобудинкових приладів обліку споживання теплової енергії багатоквартирних житлових будинків	2019	За окремим рішенням	-	-	-	Кошти місцевих бюджетів, операторів зовнішніх теплових мереж, власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Виконавчі комітети Миколаївської, Южноукраїнської міських рад, оператори зовнішніх теплових мереж, власники (співвласники) багатоквартирних будинків, (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.11	Сприяння власникам (співвласникам) багатоквартирних житлових будинків у ремонті, повірці, заміні загальнобудинкових приладів обліку споживання теплової енергії, встановлення приладів-розподільвачів теплової енергії на підставі відповідних міських програмних документів	2019-2025	7000	1000	1000	5000	Кошти місцевих бюджетів, операторів зовнішніх теплових мереж, кошти власників (співвласників) багатоквартирних будинків, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Виконавчі комітети Миколаївської, Южноукраїнської міських рад, оператори зовнішніх теплових мереж, власники (співвласники) багатоквартирних будинків (за узгодженням)
2. Комунальна теплоенергетика								
2.1.	Продовження реалізації інвестиційного проекту ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" за рахунок кредитних ресурсів Світового банку реконструкції та розвитку "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України, в тому числі: - реконструкція 34 котелень; - будівництво 16 ділянок теплових мереж з виведенням	2019-2025	545000	250000	295000	-	Кредитні ресурси Світового банку реконструкції та розвитку, кошти міського бюджету м. Миколаїв, кошти ОКП "Миколаївоблтеплоенерго"	Виконавчий комітет Миколаївської міської ради, ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	з експлуатації 23 мало-ефективних котелень; - ізоляція 18 ділянок підземних теплових мереж; - модернізація 4-х центральних теплових пунктів; - придбання спеціалізованої техніки (3 од.)							
2.2.	Реалізація проектів реконструкції (модернізації) діючих котелень ОКП "Миколаївоблтепло-енерго", ПрАТ "Миколаївська ТЕЦ" зі встановленням додаткових котлоагрегатів, які працюють на альтернативних видах енергії	2019-2025	70000	10000	10000	50000	Кошти державного та місцевого бюджетів, інвестиційних компаній, теплопостачальних підприємств, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Виконавчий комітет Миколаївської міської ради, ОКП "Миколаївоблтеплоенерго", ПрАТ "Миколаївська ТЕЦ", інвестиційні компанії (за узгодженням)
2.3.	Реалізація проектів реконструкції теплових мереж з використанням попередньоізольованих труб для ліквідації критичної	2019-2025	70000	10000	10000	50000	Кошти державного та місцевого бюджетів, кошти теплопостачальних підприємств,	Виконавчий комітет Миколаївської міської ради, ОКП "Миколаївоблтеплоенерго",

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	аварійності окремих ділянок тепломереж						інші джерела не заборонені чинним законодавством	ПрАТ "Миколаївська ТЕЦ" (за узгодженням)
2.4.	Приймання-передача до комунальної власності територіальної громади м. Миколаєва теплоенергетичних комплексів ДП НВКГ "Зоря-Машпроект", які виробляють і постачають теплову енергію для потреб житлового фонду і соціальної сфери	За окремим графіком	За окремим фінансовим планом	-	-	-	Кошти ДП НВКГ "Зоря-Машпроект"	Виконавчий комітет Миколаївської міської ради, ОКП "Миколаїв-облтеплоенерго", ДП НВКГ "Зоря-Машпроект" (за узгодженням)
2.5.	Оновлення схеми оптимізованого теплопостачання м. Миколаєва на основі оптимального поєднання централізованих, децентралізованих та індивідуальних систем теплозабезпечення споживачів	За окремим графіком	5000	2500	2500	-	Кошти міського бюджету Миколаївської міської ради	Виконавчий комітет Миколаївської міської ради, теплопостачальні підприємства м. Миколаєва (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Бюджетні установи і заклади								
3.1.	Забезпечення згідно з Законом України "Про енергетичну ефективність будівель" обов'язкової сертифікації енергетичної ефективності будівель державної власності з опалювальною площею понад 250 квадратних метрів, які часто відвідують громадяни і у всіх приміщеннях в яких розташовані органи державної влади.	2019-2025	3500	500	500	2500	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Установи і заклади державної форми власності, райдержадміністрації, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, балансоутримувачі будівель (за узгодженням)
3.2.	Забезпечення згідно з Законом України "Про енергетичну ефективність будівель" проведення обов'язкової сертифікації енергетичної ефективності будівель державної власності з опалювальною площею понад 250 квадратних метрів, у всіх приміщеннях, в яких розташовані органи місцевого самоврядування (у разі здійснення термомодернізації таких будівель)	2019-2025	3500	500	500	2500	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Установи і заклади державної форми власності, органи місцевого самоврядування, балансоутримувачі будівель (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.3.	Забезпечення згідно з Законом України "Про енергетичну ефективність будівель" проведення обов'язкової сертифікації енергетичної ефективності будівель, в яких здійснюється термомодернізація, на яку надається державна підтримка та яка має наслідком досягнення класу енергетичної ефективності будівлі не нижчі мінімальних вимог до енергоефективності будівлі	2019-2025	Згідно проектно-кошторисної документації	-	-	-	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, енергосервісних компаній, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, балансоутримувачі будівель (за узгодженням)
3.4.	Забезпечення згідно з Законом України "Про енергетичну ефективність будівель" проведення обов'язкової сертифікації енергетичної ефективності будівель загальною площею понад 250 квадратних метрів, у всіх приміщеннях яких розташовані органи місцевого самоврядування (у разі здійснення ними	2019-2025	Згідно проектно-кошторисної документації	-	-	-	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, енергосервісних компаній, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, енергосервісні компанії, балансоутримувачі будівель (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	термомодернізації таких будівель)							
3.5.	Забезпечення на основі сертифікації енергетичної ефективності, реалізації заходів з термомодернізації будівель за рахунок коштів місцевих бюджетів, державного бюджету, фонду енергоефективності, інвестиційних ресурсів енергосервісних компаній (ЕСКО-механізм)	2019-2025	140000	20000	20000	100000	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, енергосервісних компаній, державного фонду енергоефективності, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, балансоутримувачі будівель (за узгодженням)
3.6.	Приведення у відповідність до вимог Кодексу газорозподільних систем, Кодексу систем розподілу технічних параметрів комерційних вузлів обліку:						Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, балансоутримувачі будівель та теплових джерел (за узгодженням)
	природного газу	01.05.2019	5000	5000	-	-		
	електричної енергії	01.01.2021	10000	5000	5000	-		
3.7.	Розробка місцевих (галузевих) планів (заходів) оновлення тепло-	2019-2025	-	-	-	-		Райдержадміністрації, органи місцевого самовряду-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	генеруючого обладнання бюджетних установ і закладів соціальної сфери з встановленням сучасних котлоагрегатів, які працюють на альтернативних природному газу видах палива							вання, структурні підрозділи облдержадміністрації, балансоутримувачі теплових джерел (за узгодженням)
3.8.	Систематизація обліку енергоресурсів бюджетними установами і закладами соціальної сфери за рахунок впровадження комп'ютерних програм "Енергосервіс: облік, контроль, економія", з метою управління ресурсами енергоменеджменту та енергомоніторингу	2019-2025	350	50	50	250	Кошти обласного та місцевих бюджетів, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Визначений структурний підрозділ облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
4. РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ								
4.1.	Залучення на основі державно-приватного партнерства фінансового ресурсу інвестиційних компаній для модернізації існуючих теплогенеруючих потужностей підприємств теплоенергетики, закладів соціальної сфери та	2019-2025	350000	50000	50000	250000	Кошти державного бюджету, обласного та місцевих бюджетів, інвестиційних компаній, державного фонду енергоефективності, інші джерела не	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, визначені структурні підрозділи облдержадміністрації, ОКП «Миколаїв-облтеплоенерго»,

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	впровадження обладнання з виробництва теплової енергії з місцевих альтернативних видів палива						заборонені чинним законодавством	ПрАТ «Миколаївська ТЕЦ», бюджетні установи та заклади соціальної сфери, які є балансоутримувачами котелень на природному газі, інвестиційні компанії (за узгодженням)
4.2.	Розвиток сировинної бази місцевих видів альтернативного палива за рахунок співпраці з сільгоспвиробниками та оцінки перспективи довгострокових договірних відносин на його постачання для потреб виробництва теплової енергії	2019-2025	За окремими фінансовими планами	-	-	-	Кошти суб'єктів господарювання, інші джерела не заборонені чинним законодавством	Сільгоспвиробники, інвестиційні компанії, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, (за узгодженням)
4.3.	Визначення, на основі енергетичних обстежень, аналізу бюджетних витрат на оплату природного газу, переліку першочергових об'єктів соціальної сфери для впровадження сучасного	2019	-	-	-	-		Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, структурні підрозділи облдержадміністрації, бюджетні

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	теплогенеруючого обладнання на альтернативних видах палива							установи та заклади соціальної сфери, які є балансоутримувачами котелень на природному газі (за узгодженням)
4.4.	Створення реєстру потенційних об'єктів бюджетних установ та закладів соціальної сфери для перспективного залучення інвесторів з впровадження технологій виробництва теплової енергії з альтернативних видів палива	2019	-	-	-	-		Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, структурні підрозділи облдержадміністрації, управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
4.5.	Сприяння створенню нових комунальних та приватних суб'єктів господарювання в сфері виробництва теплової енергії з альтернативних видів палива та ліцензуванню цього виду господарської діяльності	2019-2025	За окремими фінансовими планами	-	-	-		Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за узгодженням), управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.6.	Розробка примірного алгоритму дій по організації господарської діяльності з виробництва теплової енергії з альтернативних видів палива згідно вимог діючого законодавства	01.07.2019	-	-	-	-		Управління житлово-комунального господарства облдержадміністрації
4.7.	Розвиток вітроенергетики (ВЕС) за рахунок перспективного будівництва: ВЕС на території Анатоліївської, Ташинської, Краснопільської сільських рад Березанського району потужністю 500 МВт (162 вітроагрегати по 3 МВт); ВЕС на території Березанського району потужністю 200 МВт;	2019-2025 2019-2025	За окремими фінансовими планами				Кошти інвестиційних компаній та місцевих бюджетів	Інвестиційні компанії, Березанська райдержадміністрація, зацікавлені органи місцевого самоврядування, (за узгодженням) Інвестиційні компанії, Березанська райдержадміністрація, зацікавлені органи місцевого самоврядування, (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	<p>ВЕС на території Куцурубської об'єднаної територіальної громади Очаківського району (с. Дмитрівка, с. Парутине, с. Солончаки) потужністю 300 МВт (67 вітроагрегатів по 5 МВт);</p> <p>ВЕС «Ольвія» на території с. Рівне Чорноморської об'єднаної територіальної громади Очаківського району потужністю 38,5 МВт</p> <p>та інші проекти (об'єкти)</p>	<p>2019-2025</p> <p>2019-2025</p>						<p>Інвестиційні компанії Очаківська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування, (за узгодженням)</p> <p>Інвестиційні компанії Очаківська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування, (за узгодженням)</p>
4.8.	<p>Розвиток сонячних електростанцій (СЕС) за рахунок перспективного будівництва:</p> <p>СЕС на території Казанківської селищної ради Казанківського району, потужністю 10 МВт;</p>	2019-2025	За окремими фінансовими планами				Кошти інвестиційних компаній та місцевих бюджетів	Інвестиційні компанії Казанківська райдержадміністрація, Казанківська селищна рада (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Двох СЕС на території Афанасіївської сільської ради Снігурівського району, потужністю 30 МВт та 25 МВт;	2019-2025						Інвестиційні компанії Снігурівська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
	СЕС на території Баштанського району, потужністю 7 МВт;	2019-2025						Інвестиційні компанії Баштанська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
	СЕС на території Очаківського району, потужністю 135 МВт;	2019-2025						Інвестиційні компанії Очаківська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	СЕС на території Первомайського району, потужністю 50 МВт;	2019-2025						Інвестиційні компанії, Первомайська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування (за узгодженням)
	СЕС на території Новоодеського району, потужністю 5 МВт; СЕС за участю інвестиційних компаній в Корабельному районі міста Миколаєва; СЕС за участю інвестиційних компаній Єстонії, в Первомайському та Вознесенському районах;	2019-2025 2019-2025 2019-2025						Інвестиційні компанії, Новоодеська райдержадміністрація, органи місцевого самоврядування (за узгодженням) Інвестиційні компанії, Миколаївська міська рада (за узгодженням) Інвестиційні компанії, Первомайська, Вознесенська міські ради (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	СЕС за участю інвестиційних компаній Норвегії загальною потужністю 47 МВт;	2019-2025						Остаточні не визначені
	СЕС на території с. Зайчевське Коларівської сільської ради Вітовського району;	2019-2025						Інвестиційні компанії, Вітовська райдержадміністрація, Коларівська сільська рада (за узгодженням)
	СЕС на території с. Михайлівка Миколаївського району;	2019-2025						Інвестиційні компанії, Миколаївська райдержадміністрація, Михайлівська ОТГ (за узгодженням)
	СЕС на території Березанської об'єднаної територіальної громади (смт Березанка, с. Василівка, с. Калинівка), Анатоліївської, Дмитрівської сільських рад Березанського району;	2019-2025						Інвестиційні компанії, Березанська райдержадміністрація, Березанська ОТГ, Анатоліївська, Дмитрівська сільські ради, (за узгодженням)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	СЕС на території Вознесенської міської ради, потужністю 2,2 МВт;	2019-2025						Інвестиційні компанії, Вознесенська міська рада (за узгодженням)
	СЕС на території Очаківської міської ради за участю інвестиційних компаній Туреччини, потужністю 15 МВт та інші проекти (об'єкти)	2019-2025						Інвестиційні компанії, Очаківська міська рада (за узгодженням)
	Разом		1744350	483550	475550	785250		

Начальник управління
житлово-комунального господарства
облдержадміністрації

Є. ГЛАДКОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням обласної ради

ОБЛАСНА ПРОГРАМА
енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії
на період до 2025 року

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Обласну Програму енергозбереження та розвитку альтернативних джерел енергії на період до 2025 року (далі – Програма) розроблено на підставі Законів України:

- "Про місцеве самоврядування в Україні";
- "Про місцеві державні адміністрації";
- "Про енергозбереження";
- "Про альтернативні джерела енергії";
- "Про альтернативні види палива";
- "Про електроенергетику";
- "Про енергетичну ефективність будівель";
- "Про фонд енергоефективності";
- "Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання";
- "Про забезпечення комерційного обліку природного газу";
- "Про регулювання містобудівної діяльності";

постанов Кабінету Міністрів України:

від 01 березня 2010 року № 243 "Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2020 роки";

від 17 жовтня 2011 року № 1056 "Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження";

розпоряджень Кабінету Міністрів України:

від 18 серпня 2017 року № 605-р "Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність";

від 25 листопада 2015 року № 1228-р "Про Національний план дій з енергоефективності на період до 2020 року";

від 24 липня 2013 року № 669-р "Про затвердження плану заходів щодо виконання регіональних та місцевих програм підвищення енергоефективності".

Програма розроблена відповідно до Методики розроблення галузевих, регіональних програм енергоефективності та програм зменшення споживання енергоресурсів бюджетними установами шляхом їх раціонального використання, затвердженої наказом Національного агентства України з питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів від 17 березня 2009 року № 33, та Методичних рекомендацій щодо важливості підвищення енергетичної ефективності будівель, наданих листом Міністерства

регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 09.02.2018 № 7/9-1424.

Паспорт Програми наведено в додатку 1.

РОЗДІЛ 2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКОЇ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Проблема ефективного використання енергоносіїв та зменшення залежності від традиційних видів палива перетворилась на сучасному етапі в одну з найважливіших загальнолюдських проблем. Раціональне використання природних ресурсів, скорочення шкідливих викидів в атмосферу та ефективне використання всіх видів енергії набувають в сучасному суспільстві надзвичайно великої ваги. Від ефективності функціонування систем енергозабезпечення безпосередньо залежить рівень економічного та соціального розвитку країни.

В умовах залежності економіки України від імпорту паливно-енергетичних ресурсів і тенденції різкого зростання цін на всі паливно-енергетичні ресурси (ПЕР), вирівнювання їх зі світовими цінами, проблема ефективного енергозабезпечення та енергозбереження стала актуальною для промислових споживачів, бюджетних та комерційних організацій, підприємств комунальної теплоенергетики області.

На сьогодні найбільш важливими для України є радикальні структурні реформи у всіх напрямках енергетичної політики: енергоефективність, формування конкурентних енергетичних ринків, диверсифікація енергопостачання, заміщення в енергетичному балансі традиційних видів палива альтернативними джерелами енергії та видами палива. Лише за таких умов може бути досягнутий необхідний для стабільного соціально-економічного розвитку рівень національної енергетичної безпеки.

Програма повинна реалізовуватись на основі цілеспрямованої державної та регіональної політики у сфері енергозбереження та з урахуванням її основних напрямків з метою оптимізації паливно-енергетичного балансу, раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів, зменшення енергоємності та підвищення конкурентоспроможності продукції, а також ефективного використання енергоносіїв.

Програма спрямована на комплексне вирішення проблеми підвищення ефективності використання та зменшення споживання енергоресурсів в побутовій та бюджетній сферах, розширення обсягів використання і сфери застосування нетрадиційних і відновлювальних джерел енергії, використання інноваційних технічних, технологічних, організаційних рішень, створення економічно привабливих умов для інвестиційних проектів, реалізацію заходів з газозаміщення на основі проведених енергетичних обстежень та комплексного підходу щодо їх реалізації з мінімальними термінами окупності, а відповідно і за досягнення економії бюджетних коштів.

Впровадження енергозберігаючих заходів доцільно проводити на підставі комплексних енергоаудитів для виявлення проблем, розв'язання яких дозволить зменшити використання паливно-енергетичних ресурсів, втрат теплової енергії при генерації та транспортуванні.

Основними проблемами є:

1) реалізація енергозберігаючих заходів без проведення енергоаудитів, що призводить до неефективного використання бюджетних коштів. Але прийнятий 22 червня 2017 року Закон України "Про енергетичну ефективність будівель", який вступив в дію з 23 липня 2018 року, обумовив обов'язкову сертифікацію енергоефективності будівель;

2) нераціональне впровадження енергозберігаючих заходів без комплексного вирішення проблеми енергозбереження;

3) фізичне та моральне старіння систем теплозабезпечення, конструкцій та внутрішньобудинкових інженерних систем будівель, низькі теплозахисні властивості огорожуючих конструкцій, відсутність у споживачів технічної можливості для керування споживанням теплової енергії;

4) недостатність коштів на впровадження комплексних енергозберігаючих заходів;

5) низький рівень участі в ЕСКО проектах та договорах.

2.1. Споживання паливно-енергетичних ресурсів у регіоні

Миколаївська область використовує 1,2 % енергоресурсів у загальному обсязі використання по Україні і за споживанням паливно-енергетичних ресурсів посідає 15 місце серед областей України.

В структурі виробничого споживання паливно-енергетичних ресурсів найбільшу частку споживання продовжує займати природний газ – 69,2 %.

Природний газ для споживачів Миколаївської області постачається двома магістральними газопроводами:

Шебелинка – Дніпропетровськ - Кривий Ріг - Ізмаїл у південній частині області (компресорна станція "Мар'ївка" управління магістральних газопроводів "Харківтрансгаз");

Слець – Помари - Ужгород в північній частині області (газокомпресорна станція "Південнобузька" управління магістральних газопроводів "Черкаси-трансгаз").

Для пониження тисків газу використовується 56 газорозподільчих станцій, 297 газорегуляторних пунктів і 1062 шафних газорегуляторних пункти.

Частка інших видів палива становить: дизельне пальне - 14,8 %, бензин моторний - 6,6 %, вугілля кам'яне – 6,5 %, пропан і бутан скраплені – 1,3 %, бітум нафтовий – 0,1 %, мазут паливний - 0,1 %, дрова для опалення – 0,4 %.

Виробництво електричної енергії в Миколаївській області здійснюється атомною електростанцією, 5 гідроелектростанціями, 4 когенераційними установками, теплоелектроцентральною, 3 вітряними електростанціями, сонячною електростанцією.

2017 року фактично вироблено 18565,2 млн кВт. год. електроенергії, у тому числі:

атомною електростанцією – 17900,2 млн кВт. год.;
 гідроелектростанціями – 208,9 млн кВт. год.;
 теплоелектростанцією – 244,2 млн кВт. год.;
 вітряними електростанціями – 174,7 млн кВт. год.;
 сонячною електростанцією – 37,2 млн кВт. год.

Темп зростання виробництва електроенергії у 2017 році, порівняно з 2016 роком, становить 102,4 %, у тому числі атомною електростанцією – 102,3 %, гідроелектростанціями – 87,5 %, теплоелектростанцією – 117,5 %, вітряними електростанціями – 116,2 %, сонячною електростанцією – 109,6 %.

Фактична потужність трьох діючих енергоблоків ВП "Южно-Українська АЕС" становить 3000 МВт, Олександрівської ГЕС – 2 гідроагрегати на 11,5 МВт, Ташлицької ГАЕС – 2 гідроагрегати по 320 МВт.

Структура споживання енергоносіїв по категоріях споживачів:

Вид енергії	Промислові підприємства	Бюджетні організації	Населення	Підприємства ЖКГ	Сільгосп-товаровиробники та інші
Природний газ	60,2 %	1,4 %	29,1 %	9,3 %	-
Електроенергія	31,4 %	7,1 %	41,2 %	5,1 %	15,2 %

Стратегічною метою виконання завдань з енергозбереження є визначення напрямків скорочення обсягів енергоспоживання в усіх сферах господарювання, підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів, забезпечення реалізації загальнодержавної стратегії скорочення споживання природного газу та зменшення енергетичної залежності держави від його імпорту.

2.2. Пріоритетні напрями енергозбереження

Ситуація, що склалася на газопостачальному ринку, обумовлює значну залежність України від імпортованого природного газу, вартість якого постійно зростає, в зв'язку з чим набуває вагомого значення запровадження заходів, спрямованих на скорочення споживання природного газу та його заміщення альтернативними видами палива.

На цей час в області експлуатується 1138 котелень, які за видами палива, що використовується для виробництва теплової енергії, розподіляються:

- на природному газі – 522 од. (питома вага 46 %);
- на електроенергії – 282 од. (питома вага 25 %);
- на твердому паливі – 172 од. (питома вага 15 %);

- з використанням біопалива – 162 од. (питома вага 14 %).

До розвитку альтернативного опалення бюджетних закладів та установ соціальної сфери активно долучились місцеві інвестиційні компанії.

Тільки за період 2015-2018 років 9 інвестиційними компаніями реалізовано 48 проектів альтернативного опалення в закладах соціальної сфери, що дозволяє економити майже 7,4 млн куб. м природного газу на рік.

Набуває розвитку електроопалення в житловому фонді, за рахунок якого опалюється 7853 індивідуальних будинки та 1866 квартир в багатоповерхових житлових будинках.

Для часткового заміщення природного газу, як джерела енергії, розглядається можливість розвитку виробництва теплової енергії на базі відновлювальних джерел енергії (далі – ВДЕ).

На сьогодні найбільш прийнятним варіантом є переведення споживачів на альтернативні види палива (дрова, пелети, брикети, відходи деревини тощо), електричну енергію (встановлення теплоаккумуляційного обладнання), впровадження геліосистем для підігріву гарячої води та виробництва електричної і теплової енергії.

Основною метою енергоресурсоощадної політики у житловому фонді та бюджетній сфері є скорочення на 30-50% витрат на утримання за рахунок зниження питомих норм споживання енергоресурсів через механізм комплексної термосанації будівель.

З метою стимулювання населення, об'єднань співвласників багатоповерхових будинків, житлово-будівельних кооперативів до впровадження енергоефективних заходів шляхом часткового відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання обладнання та/або матеріалів, в області, рішенням обласної ради від 11.03.2016 № 3 затверджена обласна Програма часткового відшкодування кредитів на реалізацію енергозберігаючих заходів у житловому фонді на 2016-2020 роки, а також прийнято 8 аналогічних програм в інших містах і районах області.

З початку дії державної програми підтримки впровадження енергоефективних заходів у житловому фонді, в рамках виконання постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2011 року № 1056 та вищезазначених місцевих програм, за отриманням кредитних ресурсів на заходи з енергозбереження на загальну суму 110,1 млн грн. звернулось 6334 власники житла та 97 ОСББ на суму 23,16 млн грн.

2.3. Ресурсний потенціал та можливості використання альтернативних джерел енергії

Європейський Союз виступив з ініціативою прискорення розвитку відновлювальних джерел енергії та прийняв низку обов'язкових до виконання рішень з цього питання.

У відповідності з висновками міжгалузевого науково-технічного центру вітроенергетики Національної академії наук України частина території області, яка має високий вітроенергетичний потенціал, оцінюється в 10 %, або 2500 кв. км. Одними з найбільш перспективних майданчиків у Миколаївській області є Очаківське та Березанське вітрополя загальною площею 4000 га. Попередні розрахунки вказують на можливість розміщення на даних територіях вітроелектростанцій сумарною встановленою потужністю від 1500 до 2500 МВт.

На території Очаківського та Березанського районів реалізуються проекти з будівництва вітрових електростанцій.

Так, ТОВ "Вітряний парк Очаківський" на території с. Дмитрівка Очаківського району та с. Тузли Березанського району в рамках будівництва 120 вітроагрегатів потужністю 300 МВт у 2012 році реалізувало будівництво 17 вітроагрегатів потужністю 47,5 МВт.

З 2012 року Очаківською ВЕС вироблено 863,2 млн кВт год., у тому числі у 2017 році – 143,9 млн кВт год., за 9 місяців 2018 року – 85,0 млн кВт год.

ТОВ "Вітряний парк "Причорноморський" у 2016 році розпочаті роботи з будівництва ВЕС потужністю 100 МВт на території сільських рад Очаківського та Березанського районів. Перша черга будівництва - потужність 11 МВт (2 вітроагрегати потужністю по 2,5 МВт кожна у с. Дмитрівка Очаківського району та 2 вітроагрегати потужністю по 3 МВт кожна у с. Тузли Березанського району). Вартість інвестицій 1 черги – 360 млн грн, всього інвестицій – близько 1,5 млрд грн. У 2016 році введено в експлуатацію 2 вітроагрегати потужністю по 2,5 МВт кожний у с. Дмитрівка. У 2017 році введено в експлуатацію 1 вітроагрегат потужністю 3 МВт у с. Тузли Березанського району. Зазначеними вітроагрегатами вироблено 50,7 млн кВт год., у тому числі у 2017 році – 22,6 млн кВт год., за 9 місяців 2018 року – 17,4 млн кВт год.

ТОВ "Вітряний парк "Благодатний" у 2017 році введено в експлуатацію 2 вітроагрегати потужністю 5 МВт (по 2,5 МВт кожна) у с. Дмитрівка Очаківського району. Зазначеними вітроустановками 2017 року вироблено 6,605 млн кВт год. електроенергії, за 9 місяців 2018 року – 11,3 млн кВт год.

ТОВ "Вітряний парк "Причорноморський" в січні 2018 року введено в експлуатацію 2 вітроагрегати потужністю 3,2 МВт кожна (6,4 МВт), у червні 2018 року – ще 1 вітроагрегат (3,2 МВт) на території Галицинівської сільської ради с. Лимани Вітовського району. Зазначеними вітроагрегатами у січні-вересні 2018 року вироблено 11,211 млн кВт год. електроенергії.

За станом на 01.10.2018 питома вага встановленої потужності вітроагрегатів Миколаївській області становить 10 % від загальної діючої потужності вітроагрегатів України.

На перспективу розглядається можливість впровадження таких проектів:

ТОВ "Тилігульська ВЕС" планує будівництво ВЕС на території Анатоліївської, Ташинської та Краснопільської сільських рад Березанського району потужністю 500 МВт (162 вітроагрегати по 3 МВт). Орієнтовна вартість інвестицій – 10 млрд грн. На цей час розроблений проект землеустрою щодо відведення земельної ділянки загальною площею 18 га. Будівництво буде здійснюватися у 4 черги (по 40 вітроагрегатів у чергу). Будівництво I черги заплановано на II півріччя 2018 року. До реалізації проекту має намір спрямувати інвестиційні ресурси китайська компанія TBEA International, проект – ТОВ "ІнститутДніпроВНПІенергоатом".

ТОВ "Південно-Українська вітроелектростанція" виготовлено проект та затверджено детальний план території на будівництво ВЕС потужністю 300 МВт (67 вітроагрегатів по 5 МВт кожний), на території Дмитрівської, Парутинської, Солончаківської, Острівської сільських рад (Куцурубської об'єднаної територіальної громади) Очаківського району. Орієнтовна вартість будівництва – 450 млн євро. Будівництво I черги (25 МВт) на території Парутинської та Острівської сільських рад планується розпочати у II півріччі 2019 року, II черги (80 МВт) - у II півріччі 2020 року.

ТОВ "Повітряний парк Березанський" ведуться передпроектні розробки з будівництва ВЕС потужністю 200 МВт на території сільських рад Березанського району. Орієнтовна вартість інвестицій – 4 млрд грн.

На території частини земель Рівненської сільської ради (Чорноморської об'єднаної територіальної громади) Очаківського району біля села Рівне за межами населеного пункту планується будівництво об'єктів ВЕС "Ольвія". На цей час затверджено детальний план території. Будівництво будуть здійснювати спільно ТОВ "Вітряний парк "Благодатний" (1 вітроустановка), ТОВ "Вітряний парк "Причорноморський" (3 вітроустановки), ТОВ "Вітряний парк "Очаківський".(7 вітроустановок), всього 11 вітроустановок по 3,5 МВт. Початок будівництва заплановано на 2019 рік.

У рамках реалізації розвитку енергетичної галузі, вирішення завдань підвищення ефективності використання наявних джерел енергії, оптимізації паливно-енергетичного балансу, застосування заходів з енергозбереження, підвищення екологічної безпеки та з метою сприяння використанню альтернативних і відновлювальних джерел енергії та зменшення споживання природного газу в Миколаївській області будуються сонячні електростанції.

Соціально-економічний ефект від введення в дію сонячних електростанцій полягає в створенні у районах області нових робочих місць, збільшенні надходжень до бюджетів, зниженні залежності від імпортованих енергоресурсів при виробництві електроенергії.

Щільність сонячного випромінювання (річний прихід) на території області становить 1880-23000 кВт/годин на квадратний кілометр. Середньорічне число сонячних днів в році становить 200 або 2000 годин на рік.

Реалізація проектів з будівництва сонячних електростанцій в Миколаївській області дозволить збільшити встановлену потужність сонячних

електростанцій України на 342 МВт при залученні інвестицій в область в розмірі близько 900 млн євро.

Зокрема, ПАТ "Нептун Солар" реалізовано проект будівництва сонячної електростанції в межах території Таборівської сільської ради Вознесенського району. Встановлена потужність електростанції - 29,308 МВт, вартість залучених інвестицій – 775 млн грн.

3 травня 2013 року сонячною електростанцією вироблено 227,4 млн кВт год., у тому числі у 2017 році – 37,2 млн кВт год., у січні-вересні 2018 року – 31,7 млн кВт год., що становить 3,7 % від обсягу електроенергії, спожитої населенням області.

ТОВ "Восход Солар" за межами населених пунктів на території Березанської селищної ради Березанського району Миколаївської області 01.07.2018 введено в експлуатацію сонячну електростанцію потужністю 53,4 МВт. Вартість залучених інвестицій - 1,3 млрд грн. У липні-вересні 2018 року електростанцію вироблено 22,5 млн кВт год. електроенергії.

У 2017 році ТОВ "Санлайт Енерджі" енергетичної компанії Helios Strategia у с. Горохівка Вітовського району завершено будівництво 1 черги сонячної електростанції потужністю 3,5 МВт. На станції будуть використовуватися фотоелектричні панелі 265 Вт, сучасні інвертори, виконані SMA Solar Technology. Для збільшення потужності та інсоляції опірні конструкції будуть змінювати кут повороту. Завдяки будівництву станції можливо зменшити викид вуглекислого газу на 1,9 тис. тонн щороку. Надалі потужність електростанції планується збільшити до 7,5 МВт.

На перспективу розглядається можливість впровадження таких проектів:

ТОВ "Плутон Солар" в межах Казанківської селищної ради Казанківського району Миколаївської області. Встановлена потужність зазначеної електростанції становить 10 МВт, орієнтовна вартість залучених інвестицій – близько 28 млн євро.

ТОВ "Інгулець енерго - 1" в межах території Афанасіївської сільської ради Снігурівського району Миколаївської області. Очікувана встановлена потужність зазначеної електростанції становить близько 30 МВт, орієнтовна вартість залучених інвестицій – близько 75 млн євро.

Реалізація проекту ТОВ "Інгулець енерго - 2" в межах території Афанасіївської сільської ради Снігурівського району Миколаївської області. Очікувана встановлена потужність зазначеної електростанції становить близько 25 МВт, орієнтовна вартість залучених інвестицій – близько 63 млн євро.

В Баштанському районі - з очікуваною встановленою потужністю електростанції 7 МВт (орієнтовна сума залучених інвестицій – 18 млн євро).

В Очаківському районі - з очікуваною встановленою потужністю електростанції 135 МВт (орієнтовна сума залучених інвестицій – 340 млн євро).

В Первомайському районі - з очікуваною встановленою потужністю електростанції 50 МВт (орієнтовна сума залучених інвестицій – 125 млн євро).

Реалізація проекту ТОВ "Алтернативні енергосистеми України" за рахунок співпраці з Новоодеською райдержадміністрацією, якою 28.12.2017 надано ТОВ "Альтернативні енергосистеми України" містобудівні умови та обмеження на розробку проекту "Будівництво сонячної електростанції потужністю 5000 кВт в межах території Баловненської сільської ради Новоодеського району Миколаївської області".

Також надано дозвіл на розробку 5 детальних планів території для будівництва, експлуатації та обслуговування енергогенеруючого об'єкта – електростанції з використанням енергії сонця в Новопетрівській, Кандибінській, Бузькій, Троїцькій сільських радах Новоодеського району та Новоодеській міській раді.

Проекту ТОВ "Еко Енерджи Про" в межах території Корабельного району м. Миколаєва (Миколаївською міською радою планується створення індустріального парку в Корабельному районі).

01 лютого 2018 року Миколаївська міська рада підписала Меморандум з центром реалізації проектів ООН - організацією UNOPS. Підписання Меморандуму значно збільшить можливості Миколаєва в частині залучення додаткових позабюджетних коштів у проекти з енергомодернізації.

Естонською інвестиційною компанією Estonia Energy Invest попередньо обрані ділянки у Первомайському та Вознесенському районах для будівництва сонячних електростанцій.

Норвезька компанія Scatec Solar підписала угоду з Rengy Development (м. Київ) про спільну реалізацію проектів по будівництву сонячних електростанцій в Миколаївській області загальною потужністю 47 МВт. Загальна вартість будівництва – 52 млн Євро.

ТОВ "Воскресенське-терра" повідомило про початок підготовчих робіт з будівництва сонячної електростанції у с. Зайчевське Коларівської сільської ради Вітовського району.

ТОВ "Ульянівка-еліос" повідомило про початок підготовчих робіт по будівництву сонячної електростанції у с. Ульянівка та с. Михайлівка Миколаївського району.

Березанською районною радою затверджено технічну документацію з нормативної грошової оцінки земельних ділянок в межах Березанської селищної ОТГ (смт Березанка, с. Василівка, с. Калинівка), Анатоліївської та Дмитрівської сільських рад для будівництва та подальшої експлуатації об'єктів сонячної енергетики енергогенеруючими підприємствами ТОВ "НІК ЕНЕРДЖІ", ТОВ "Солар Продакшн", ТОВ "Солар енерджи трейд", ТОВ "Солар енерджи Україна". Загальна площа земельних ділянок під будівництво сонячних батарей – 111,6 га.

КП "Альтен" Вознесенської міської ради (створене 15.07.2017 рішенням Вознесенської міської ради з метою виробництва альтернативної "зеленої" енергії з використанням сучасних технологій, розвитку "зеленої" енергетики в м. Вознесенську) планує реалізувати проект "Будівництво сонячної

електростанції в м. Вознесенську по вул. Київській, 283-б, Миколаївська область". Очікувана вартість робіт – 68,090 млн грн (у тому числі державна субвенція – 25 млн грн, кредитні кошти державного банку "Укргазбанк" - 35 млн грн, кошти міського бюджету – 1,5 млн грн). Площа будівництва – 4,75 га. Прогнозована потужність сонячної електростанції – 2,2 МВт. КП "Альтен" підписано договір з АТ "Миколаївобленерго" на підключення до електричних мереж сонячної електростанції (вартість – 2 млн грн). Проект виконує ДП "Дніпровський проектний інститут", вартість проектної документації – 775,515 тис. грн. Будівництво буде здійснювати ТОВ "Житлорембуд-Ніко". За попередніми експертними висновками реалізація зазначеного проекту дозволить отримати в міський бюджет м. Вознесенська близько 12 млн грн щороку від продажу виробництва електроенергії по "зеленому тарифу".

23.11.2017 підписано меморандум між Очаківською міською радою та турецькою компанією-інвестором "Eko Yenilenebilir Enerjiler A.S." щодо реалізації проекту будівництва сонячної електростанції потужністю 15 МВт в м. Очакові. Для реалізації проекту Очаківська міська рада планує відвести близько 25 га земель.

Технічно – досяжний енергетичний потенціал відновлювальних джерел енергії та обсяги заміщення паливно-енергетичних ресурсів в Миколаївській області за висновками науковців оцінюється 4846 тис. тонн умовного палива.

Напрями освоєння ВДЕ	Річний енергетичний потенціал тис. тонн умовного палива
Енергія вітру	2938
Сонячна енергія	260
Мала гідроенергетика	38
Геотермальна енергія	290
Енергія біомаси	970
Енергія доквілля	350
Сумарний енергетичний потенціал ВДЕ	4846
Загальне сучасне споживання палива та енергії	5220

Річний потенціал Миколаївської області по енергії біомаси становить 970 тисяч тонн умовного палива.

Зважаючи на виклики сьогодення щодо скорочення споживання природного газу, в області впродовж останніх років ведеться значна робота по переведенню котелень бюджетних установ на альтернативні види палива. Одним із найбільш оптимальних варіантів для обігріву бюджетних установ, соціальних закладів доцільно розглядати можливість заміни котельного

обладнання бюджетних закладів на високоефективне енергозберігаюче з використанням місцевих видів палива, в першу чергу біопалива.

Перевагою виробництва твердого біопалива у вигляді пелет, брикетів, гранул є очищення екології від стружки та відходів деревообробки, доступність сировини, її економна вартість для підприємств та установ. Серед плюсів також те, що це безвідходне біопаливо з великою тепловіддачею й автономністю від централізованого опалення, а золи від пелетів лишається від 0,3 до 0,6 %, тоді як від дров - до 40 %.

Пелети - екологічно чистий продукт: виробляються без хімічних добавок і склеюючих речовин, з натуральних, необроблених ніякими хімічними препаратами деревних відходів (сухі гілки, тріска, тирса, відходи від роботи деревообробної та лісової промисловості). Виробництво відбувається при високому тиску і температурі, в процесі термічного спікання тирси знищується вся бактеріальна флора і виходить "мертвий" продукт для паразитів (жучків, грибків і мікробів). Теплотворна здатність пелет становить 4,3 - 4,5 кВт. год., що в 1,5 рази більше, ніж у деревини, і її можна порівняти з вугіллям. При спалюванні пелети не роблять негативного впливу на навколишнє середовище і атмосферу опалювального приміщення. При горінні не поширюють неприємного запаху, не стріляють і не іскрять, практично не виділяють диму, кіптяви, чадного газу та інших шкідливих речовин, на відміну від дров чи вугілля. Тепловіддача пелет: 4400 Ккал або 18 МДж, як і при спалюванні однієї тонни кам'яного вугілля.

Твердопаливні котли - суттєва альтернатива щодо заміщення природного газу в трьох сегментах споживачів: бюджетна сфера, підприємства і населення. Тверде паливо дешевше за газ удвічі. Сучасні котли за рівнем комфорту нічим не поступаються газовим: автоматична подача як з пелетами, так і з вугіллям повністю відповідають сучасним вимогам комфорту і зручному сервісному обслуговуванню, а найголовніше - заощаджують значні кошти.

Доцільно у бюджетних установах області встановлювати (реконструювати) котельні, які працюють на різних видах палива (тверде паливо, електроенергія тощо) та з врахуванням специфіки місцевості і місцевої сировинної бази.

РОЗДІЛ 3. МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є:

оптимізація паливно-енергетичного балансу регіону за рахунок розвитку перспективних напрямів щодо виробництва паливно-енергетичних ресурсів та контролю за їх споживанням;

скорочення споживання природного газу в бюджетній сфері та населенням (у тому числі ОСББ та ЖБК) за рахунок проведення заходів з комплексної термомодернізації, досягнення 100% рівня обліку енергоносіїв, в тому числі за рахунок часткового відшкодування відсоткових ставок за залученими в кредитно-фінансових установах кредитами, що надаються

фізичним та юридичним особам на впровадження енергозберігаючих технологій в межах державної програми підтримки енергозбереження;

відносне скорочення видатків на використання паливно-енергетичних ресурсів в бюджетних установах, у тому числі за рахунок переведення котелень бюджетних установ на альтернативні види палива;

створення місцевих систем моніторингу і контролю за ефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів на всіх рівнях управління;

технічне переоснащення і розвиток систем зовнішнього освітлення населених пунктів та магістральних автодоріг в Миколаївській області на основі сучасного енергоефективного технологічного обладнання.

РОЗДІЛ 4. ШЛЯХИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

На сьогодні виникла необхідність застосування принципово нових підходів до розроблення і запровадження механізмів забезпечення реалізації регіональної політики у сфері енергоефективності. Проблемні питання планується розв'язати шляхом:

усунення або зменшення впливу основних факторів, які спричиняють високий рівень енергоємності валового регіонального продукту та ускладнюють здійснення енергозберігаючих заходів, зменшення забруднення навколишнього природного середовища;

створення систем моніторингу і контролю за ефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів на всіх рівнях управління, підвищення рівня достовірності статистичної інформації;

зменшення енергоспоживання в бюджетних установах і закладах соціальної сфери;

впровадження альтернативних і відновлювальних джерел енергії;

повного забезпечення приладами обліку енергоресурсів та здійснення розрахунків за спожиті енергоресурси та воду тільки за показниками приладів обліку для всіх категорій споживачів області;

оптимізації паливно-енергетичного балансу області за рахунок збільшення частки альтернативних, відновлювальних та місцевих видів енергоресурсів;

впровадження енергоефективних проектів, направлених на термомодернізацію житлових будинків з метою приведення їх теплотехнічних характеристик до нормативних показників.

Від успішності створення ефективною системи регіонального регулювання енергоспоживання значною мірою залежатиме можливість проведення належної політики енергоефективності та енергозаощадження області.

Заходи, які будуть впроваджуватися під час дії Програми:

організаційні заходи:

створення місцевих центрів енергетичного менеджменту;

формування інформаційного і нормативно-методичного забезпечення поширення енергетичного менеджменту, підготовка енергоаудиторів;

проведення інформаційно-освітніх заходів, спрямованих на формування у суспільстві енергоощадного світогляду та навчання з питань енергоефективності;

встановлення відповідних вимог до професійної кваліфікації і її підвищення, у першу чергу для тих категорій інженерно-технічних працівників, які пов'язані з управлінням енергетичними ресурсами;

технічні:

обстеження (енергоаудит) громадських, житлових будівель, об'єктів комунальної теплоенергетики для техніко-економічного обґрунтування ефективних енергозберігаючих заходів, об'єктивності визначення норм питомих витрат та оцінки розрахункових даних щодо скорочення витрат паливно-енергетичних ресурсів;

модернізація котельного обладнання підприємств комунальної теплоенергетики, бюджетних установ з провадженням альтернативних видів палива;

запровадження автономних систем електроопалення і водопідігріву акумулюючого типу, геліосистем;

досягнення 100% рівня охоплення споживання приладами обліку природного газу, теплової енергії, холодної води;

заміна чи утеплення вхідних дверей та вікон;

комплексна термосанация будівель бюджетної сфери та житлового фонду;

модернізація чи заміна систем опалення в адміністративних будівлях;

заміна ламп розжарювання на енергоощадні лампи.

Заходи щодо реалізації Програми наведені в додатку 2.

РОЗДІЛ 5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ

Критеріями оцінки виконання Програми є:

зменшення обсягів енергоспоживання закладами бюджетної сфери, підприємствами комунальної теплоенергетики, населенням в побуті;

оптимізація структури енергетичного балансу області, головним чином за рахунок зменшення використання природного газу, заміщення його енергетичними ресурсами, отриманими з альтернативних джерел енергії;

створення умов для залучення фінансових ресурсів, необхідних для оновлення та модернізації виробничих фондів;

підвищення економічної та енергетичної ефективності і рівня надійності енергетичного обладнання котелень централізованого тепlopостачання;

залучення інвестицій на впровадження енергоефективних проектів.

РОЗДІЛ 6. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування заходів Програми прогнозується за рахунок коштів державного, обласного, місцевих бюджетів, державного фонду енергоефективності, інвестиційних ресурсів міжнародних фінансових

організацій, суб'єктів господарювання різних форм власності, власників (співвласників) житлового фонду, інших джерел фінансування, не заборонених діючим законодавством.

Прогнозні обсяги та джерела фінансування Програми наведено у додатку 2.

Сільські, селищні, міські, районні ради можуть приймати власні аналогічні програми з забезпеченням їх фінансування в межах наявного ресурсу місцевих бюджетів.

Конкретні заходи та обсяги фінансування визначаються відповідно до рішення місцевих рад, виходячи з наявного фінансового ресурсу, з врахуванням наявності розробленої і затвердженої в установленому порядку проектно-кошторисної документації.

РОЗДІЛ 7. КООРДИНАЦІЯ І КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРОГРАМИ

Координацію роботи з виконання заходів Програми здійснює управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації.

Контроль за виконанням заходів Програми покладається на постійну комісію обласної ради з питань житлово-комунального господарства, регулювання комунальної власності, приватизації та капітального будівництва.

Відповідальні виконавці заходів Програми щопівроку інформують управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації про стан її виконання.

Управління житлово-комунального господарства Миколаївської обласної державної адміністрації щороку інформує постійну комісію обласної ради з питань житлово-комунального господарства, регулювання комунальної власності, приватизації та капітального будівництва про виконання заходів Програми.
